

สมาคมไต้หวันแห่งประเทศไทย

แรกเดิมที่ที่ชาวจีนไต้หวันได้เดินทางมายังประเทศไทย และได้มีการรวมตัวกันขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือกัน เช่น ด้านเงินทอง ด้านอาชีพ ด้านที่พักอาศัย ชาวจีนไต้หวันจะรวมกลุ่มโดยอาศัยลักษณะทางอาชีพ เพื่อช่วยเหลือและสอนอาชีพให้แก่สมาชิกใหม่ จึงนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม กลุ่มอาชีพของชาวจีนไต้หวันจะมี 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการค้าขายรายย่อย ๆ และกลุ่มรับจ้าง กลุ่มผู้ประกอบการด้านโรงแรมรายย่อย กลุ่มนี้ได้จัดตั้งเป็นสมาคมวิญชวนเต้ ซึ่งมีสถานที่ทำการอยู่แถวสีลม ด้านข้างสุสานคริสเตียน และกลุ่มที่สองได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพด้านแรงงาน กลุ่มนี้ได้รวมตัวกันจัดตั้ง สมาคมเข่งด้าว ซึ่งสมาคมนี้ในขณะนั้นอยู่ที่ เซ็นทรัล สีลม โดยเข้าไปในซอย ในปัจจุบันสมาคมเข่งด้าวได้กลายเป็น "เกี้ยววาเจ๊กกั้ง หล่วนอ้ออ้อ" หรือสหกรรมกรแห่งประเทศไทย¹ ซอยวิจิตร 90 ในการรวมกลุ่มมีปัจจัยความต้องการอยู่ที่การให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในด้านอาชีพ โดยการฝึกอาชีพ และหางานให้แก่สมาชิกใหม่ทำ ในขณะเดียวกันก็เป็นที่สนทนาแลกเปลี่ยนทัศนคติกัน ต่อมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เสร็จสิ้น สโมสรทั้ง 2 ได้ถูกรวมเป็นสมาคมไต้หวันภายใต้การนำของนายบ้วนตึกเห่ง (บิดา นายสมหมาย ฮุนตระกูล) โดยสถานที่ทำการของสมาคมวิญชวนเต้ได้มอบที่ดินให้สมาคมไต้หวัน และสมาคมไต้หวันได้ให้ผู้อื่นทำการเช่าเพื่อเก็บค่าเช่าเป็นรายได้ของสมาคมไต้หวันไป และในปัจจุบันนี้ สมาคมไต้หวันแห่งประเทศไทย มีสถานที่ทำการอยู่เลขที่ 324 ถนนสุรวงศ์ กรุงเทพมหานคร ในการจัดตั้งสมาคมไต้หวันโดยรวบ

¹ สัมภาษณ์ เดชุน, ผู้จัดการสมาคมไต้หวันแห่งประเทศไทย, 15 กันยายน 2536.

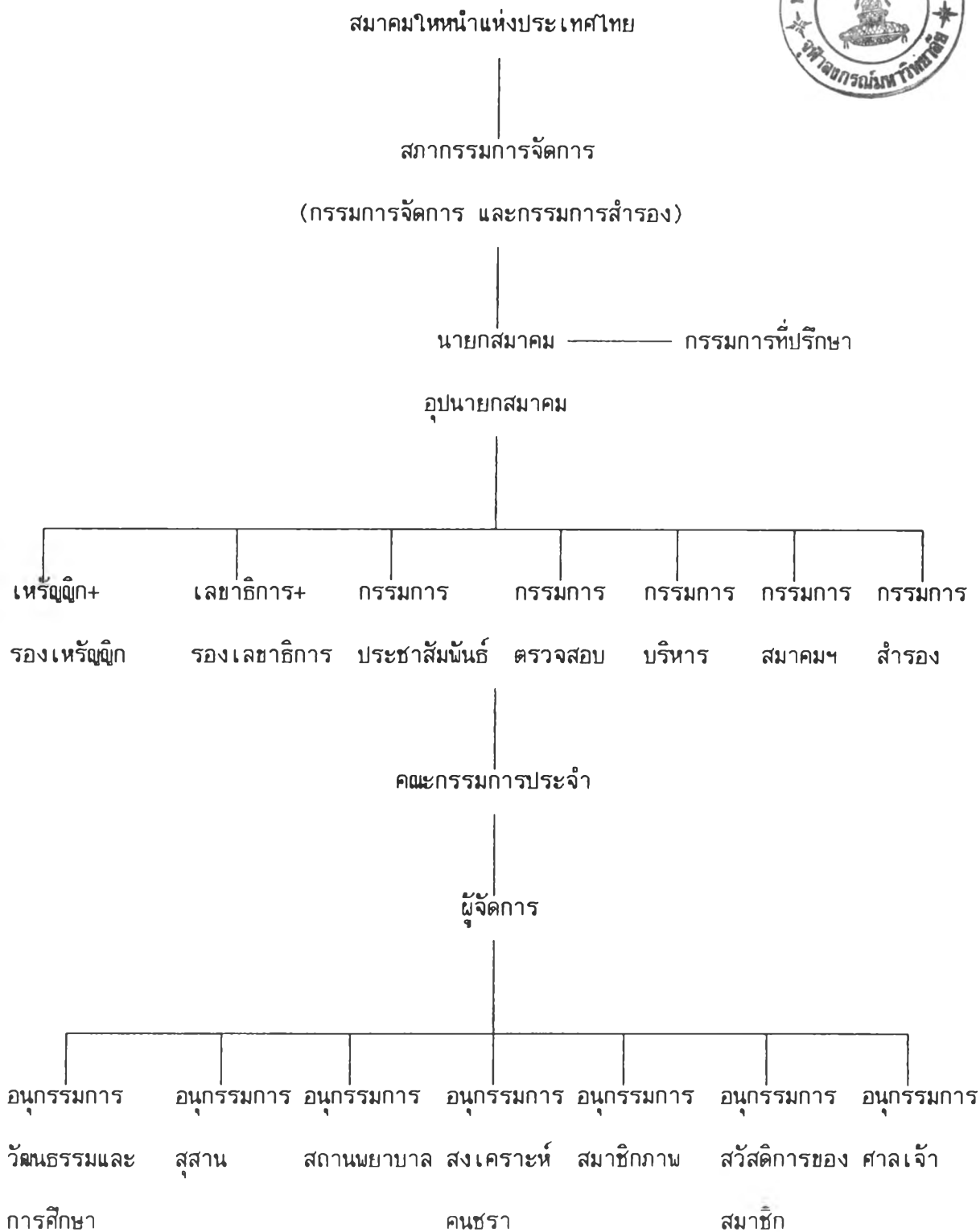
รวมสมาคมอาชีพทั้ง 2 ให้มารวมกันเป็นการเชื่อมโยง สายสัมพันธ์ของชาวจีนไหหลำทั้งหมด และนับได้ว่าสมาคมไหหลำจึง เป็นสมาคมศูนย์รวมของชาวจีนไหหลำโดยส่วนรวมเนื่องจากเป็น สมาคมที่รวบรวมชาวจีน โดยไม่จำกัดตระกูลใดตระกูลหนึ่งหรืออาชีพใดอาชีพหนึ่ง ซึ่งผิดกับ สมาคมของชาวจีนไหหลำอื่นๆ ที่จำกัดเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มของตระกูลกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

สมาคมไหหลำแห่งประเทศไทย จึงก่อกำเนิดจากการรวมตัวของสมาคมทั้งสองภายใต้ การนำของ นายบัวนตึกแห่ง² ที่มีความประสงค์เป็นศูนย์รวมและเป็นที่ยังให้ความช่วยเหลือชาว ไหลหลำ ซึ่งจากถิ่นกำเนิดต่างบ้านต่างเมือง และที่สำคัญที่สุดที่จะขาดไม่ได้คือเป็นศูนย์รวมจิตใจ ชาวไหหลำ ซึ่งจะเป็นองค์กรหนึ่งที่จะนำพาชาวไหหลำทุกคนไปสู่ความเป็นปึกแผ่นในด้านจิตใจ และในด้านการดิ้นรนในการใช้ชีวิตในต่างแดน

ดังได้กล่าวตอนต้นแล้วว่า สมาคมไหหลำก่อกำเนิดขึ้นมาจากปัจจัยพื้นฐานความต้องการ ของไหหลำ เพราะฉนั้นกิจกรรมของสมาคมภายหลังจากการรวมตัวของชาวไหหลำ ถ้าจะวิเคราะห์ กิจกรรมของสมาคมแล้วจะพบว่า เป็นการตอบสนองความต้องการแสวงหาที่ยังของชาวไหหลำใน ประเทศไทยนั่นเอง

² สัมภาษณ์ เดชุน, ผู้จัดการสมาคมไหหลำแห่งประเทศไทย, 15 กันยายน 2536.

แผนภูมิของโครงสร้างสมาคมไต้หวันแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสมาคมไต้หวัน

สมาคมไต้หวันแสดงถึงรูปแบบสัญลักษณ์ของการรวมกลุ่มกันของชาตินั้ญจีนไต้หวัน อันเกิดจากความต้องการทางด้านจิตใจ และการสำนึกในกลุ่มชาตินั้ญของตน สมาคมไต้หวันจึงเปรียบเสมือนเอกลักษณ์ชาตินั้ญของกลุ่มชาวจีนไต้หวันสมาคมมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. เพื่อรวบรวมบรรดาชาวไต้หวัน หรือมีเชื้อสายมาจากไต้หวัน กลุ่มชาวจีนไต้หวัน พยายามรวมตัวกันในการให้ความช่วยเหลือกันและกัน วัตถุประสงค์สมาคมเพื่อขยายฐานสมาชิกให้กว้าง เพื่อรวบรวมชาวจีนไต้หวันทั่วประเทศให้สำนึกในชาตินั้ญตน
2. เพื่อสมานไมตรี และเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
3. บำเพ็ญการกุศล และสาธารณประโยชน์ ในรูปของการกุศล เพื่อช่วยเหลือสังคม
4. จัดดำเนินการอันเกี่ยวกับวัฒนธรรม การศึกษา การกีฬา และการบันเทิงอันดีงาม เป็นการธำรงเอกลักษณ์ชาตินั้ญ โดยได้จัดตั้งโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่อบรมขัดเกลา บุตรหลานชาวจีน ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม เป็นการปลูกฝังให้บุตรหลานชาวจีน เกิดความสำนึกในชาตินั้ญเห็นความสำคัญในวัฒนธรรมอันเป็นมรดกสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพชน
5. ช่วยเหลืองานมงคล งานฃาปนกิจ และจัดตั้งสุสานเป็นการสนองตอบต่อความต้องการทางด้านวัฒนธรรม
6. เพื่อไกล่เกลี่ยข้อโต้แย้ง และดำเนินกิจการต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ที่ถูกต้องตามกฎหมาย
7. เพื่อเข้าใจในการประกอบกิจการของสมาคม ฯ โดยมีได้มุ่งหวังเพื่อค้ากำไร ทั้งนี้เพื่อปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่เกี่ยวกับการเมือง
8. พัฒนาที่ดินของสมาคมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประโยชน์ที่ได้รับเป็นจำนวนเงินก็นำมาผลประโยชน์นี้มาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

สำนักงานของสมาคมตั้งอยู่ที่ 324 ถนนสุริวงค์ ตำบลสี่ระยา อำเภอบางรัก กรุงเทพมหานคร

สมาคมไต้หวันแห่งประเทศไทย ได้วางกฎเกณฑ์เงื่อนไขในการรับสมาชิกใหม่ดังนี้

1. ต้องเป็นชาวไต้หวันหรือมีเชื้อสายมาจากชาวไต้หวัน กล่าวคือต้องเป็นชาวไต้หวัน หมายความว่า เป็นชาวจีนโพ้นทะเล ซึ่งเกิดที่เกาะไต้หวันหรือมีบิดา มารดา เป็นชาวจีนไต้หวัน
2. บุคคลที่ไม่ได้มีเชื้อสายไต้หวัน ก็สามารถเข้าเป็นสมาชิกได้ ซึ่งได้กระทำคุณงามความดีต่อสังคมเป็นพิเศษ และเป็นผู้เลื่อมใส และสนับสนุนกิจการของสมาคม
3. บรรลุนิติภาวะแล้ว โดยยึดตามกฎหมายไทยเป็นเกณฑ์
4. เห็นชอบด้วยวัตถุประสงค์ และยอมรับปฏิบัติตามข้อบังคับของสมาคม ดังนั้นเมื่อผู้สมัครมีคุณสมบัติครบตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว ก็ต้องให้สมาชิกสมาคมไต้หวัน 2 ท่าน เป็นผู้รับรองคุณสมบัติเป็นลายลักษณ์อักษร จากนั้นให้ยื่นเรื่องเพื่อขอคำอนุมัติจากกรรมการจัดการ เมื่อได้รับคำอนุมัติแล้ว ก็สามารถเข้าเป็นสมาคมได้

ประเภทของสมาชิก

สมาคมไต้หวันได้กำหนดแยกประเภทของสมาชิกไว้ ดังนี้

1. สมาชิกสามัญได้แก่
 - 1.1 สามัญตลอดชีพ
 - 1.2 สามัญ
2. สมาชิกกิตติมศักดิ์

อัตราค่าธรรมเนียม

สมาชิกสามัญ เสียค่าลงทะเบียนครั้งแรก 50 บาท และค่าบำรุงสมาชิกเป็นรายปีๆ ละ 50 บาท

สมาชิกสามัญตลอดชีพ ค่าบำรุงครั้งเดียว 400 บาท

สมาชิกกิตติมศักดิ์ ไม่ต้องเสียค่าลงทะเบียนและค่าบำรุงสมาคมแต่อย่างใดทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะ เป็นบุคคลที่ทรงเกียรติ และคุณวุฒิ อีกทั้งเป็นผู้มีอุปการะคุณแก่สมาคม

สังเกตเห็นได้ว่า สมาคมเก็บค่าบำรุงถูกมากทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดที่ว่า สมาคมเปรียบเสมือนองค์กรหนึ่งที่ทำหน้าที่ประสานประโยชน์ในหมู่ชาวจีน ตลอดจนเป็นองค์กรที่รวบรวมความต้องการทางด้านจิตใจของชาวจีน จากสภาพภูมิหลังของชาวจีนนั้น เมื่อมีการอพยพมา ชาวจีนต้องการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม การอยู่ร่วมกันนี้ มักจะอยู่ร่วมกันโดยแยกตามภาษาพูดกล่าวคือ ชาวไหหลำ ก็จะอยู่ในกลุ่มไหหลำ เต๋วจิว แคะ ฯลฯ ก็จะอยู่ในส่วนของตนเพื่อได้รับการอุปถัมภ์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้จึงเกิดเป็นชุมชนย่อยๆ ที่ต่างวัฒนธรรม จึงมีพื้นฐานมาจากความต้องการทางด้านจิตใจ จากแนวคิดพื้นฐานแล้ว สมาคมจีนก่อตั้งมาก็เพื่อเอื้ออำนวยผลประโยชน์ชาวจีนด้วยกัน ดังนั้นสมาคมจึงมีความต้องการที่จะขยายฐานของสมาชิกให้มีจำนวนมาก ฉะนั้นสมาคมจึงไม่หวังที่จะหารายได้ จากเงินค่าบำรุงของสมาชิก

สมาชิกกิตติมศักดิ์ บุคคลใดๆ มีคุณงามความดีต่อสังคมเป็นพิเศษ และสนับสนุนกิจการของสมาคม สภากรรมการย่อมเชิญให้เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ได้

สมาชิกกิตติมศักดิ์นี้ เป็นผู้ช่วยเหลือกิจการสมาคมเป็นอย่างดี ดังนั้นทางสมาคมจึงได้เชิญให้เป็นสมาชิกพิเศษอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสมาชิกประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจซึ่งให้ความอุดหนุนค่าจุนกิจกรรมของสมาคมอย่างมาก

เมื่อกล่าวถึงลักษณะการแบ่งประเภทสมาชิกของสมาคมไหหลำแห่งประเทศไทยนั้น ทุกๆ สมาคมภาษาพูดของจีน ก็มีการแบ่งในลักษณะนี้เช่นกัน³ แต่ก็มีบ้างในทางลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

เท่าที่กล่าวมาแล้วในเรื่องประเภทของสมาชิกของสมาคมไหหลำแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นสมาคมหนึ่งในบรรดาสมาคมภาษาพูดทั้งหลาย ซึ่งได้มีการแบ่งประเภทสมาชิกไว้อย่าง

³แสวง รัตนมงคลมาศ, "การบริหารงานของสมาคมจีน : บทศึกษาเฉพาะกรณีสมาคมเต๋วจิวแห่งประเทศไทย," วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2509), หน้า 68-72

คล้ายคลึงกัน เพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า จากการศึกษาในเรื่องประเภทของสมาชิกของ สมาคมในหน้าแห่งประเทศไทย ย่อมจะช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะการอยู่ร่วมกันในสังคมหนึ่งของ ชาวจีนในสังคมไทยว่ามีลักษณะที่เด่นสำคัญประการหนึ่ง คือ ส่วนหนึ่งของชาวจีนที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในดินแดนโพ้นทะเลมักจะเข้ามามีบทบาทในการบริหารสมาคมและ เป็นผู้กำหนดนโยบายให้กับสมาคม

สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

เมื่อทางสมาคม ได้ลงมติรับบุคคลผู้นั้นเป็นสมาชิกแล้ว สมาชิกก็ต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาคม ตามบทบาทและหน้าที่ เมื่อเป็นเช่นนี้ สมาคมได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ดังนี้

1. มีสิทธิ์เข้าใช้สถานที่ของสมาคมโดยเท่าเทียมกัน
2. มีสิทธิ์เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของสมาคมต่อคณะกรรมการ
3. มีสิทธิ์ได้รับสวัสดิการต่างๆ ที่สมาคมได้จัดให้มีขึ้น
4. มีสิทธิ์เข้าร่วมประชุมใหญ่ของสมาคม
5. สมาชิกสามัญมีสิทธิ์ในการเลือกตั้ง หรือได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเป็นกรรมการสมาคมและมีสิทธิ์ออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมด้วยตนเองได้คนละ 1 คะแนนเสียง
6. มีสิทธิ์ได้ร้องขอต่อคณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบเอกสารและบัญชีทรัพย์สินของสมาคม
7. สมาชิกสามัญมีสิทธิ์เข้าชื่อร่วมกันอย่างน้อย 25 คน ของสมาชิกสามัญร้องขอต่อคณะกรรมการให้จัดประชุมใหญ่วิสามัญได้
8. มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติ และข้อบังคับของสมาคมโดยเคร่งครัด
9. มีหน้าที่ประพฤติดูดีให้สมกับเกียรติที่เป็นสมาชิกของสมาคม
10. มีหน้าที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินกิจการต่างๆ ของสมาคม
11. มีหน้าที่ร่วมกิจการที่สมาคมได้จัดให้มีขึ้น

12. มีหน้าที่ช่วยเผยแพร่ชื่อเสียงของสมาคมให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

การรักษาชื่อเสียงของสมาคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาพพจน์ของสมาคม ไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการทำลายชื่อเสียงของสมาคม และสมาชิกต้องส่งเสริม สนับสนุนเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ก่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีให้กับสมาคม

สมาชิกมีหน้าที่ช่วยดำเนินกิจการของสมาคมซึ่งมีส่วนร่วมโดยตรงและทางอ้อม กิจกรรมของสมาคมในระดับที่สมาชิกทั่วไปพึงจะกระทำอันได้แก่ การเข้าร่วมประชุม ในการประชุมนั้นมีทั้งหมด 3 แบบ คือ

1. ประชุมสมาชิก ให้มีการประชุมสามัญภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกๆ ปี เพื่อแถลงกิจการของสมาคมพิจารณารายได้รายจ่าย และปรึกษาถึงกิจการสำคัญอื่นๆ
2. ประชุมวิสามัญ เมื่อสภากรรมการจัดการเห็นจำเป็นหรือโดยคำร้องของกรรมการไม่ต่ำกว่า 3 คน หรือสมาชิกไม่ต่ำกว่า 25 คน ซึ่งได้แสดงถึงกิจการอันพึงปรึกษากันแล้ว ให้สภานายกจัดเรียกประชุมโดยพลัน
3. ประชุมกรรมการจัดการ ให้มีเดือนละครั้ง ถ้าหากมีกรณีพิเศษสภานายกย่อมเรียกให้มีการประชุมขึ้นได้ทุกเมื่อ
4. ประชุมกรรมการจัดการประจำ ให้มีครั้ง เดือนต่อครั้งโดยสภานายกเป็นผู้เรียก
5. การประชุมของอนุกรรมการอื่นๆ ไม่มีกำหนดแน่นอนเมื่อมีการจำเป็นให้สภานายกเรียกได้ทุกเมื่อ

ในที่ประชุมสมาชิก ต้องมีสมาชิกเข้าประชุมไม่ต่ำกว่า 50 คน ในที่ประชุมสภากรรมการจัดการ ต้องมีกรรมการจัดการเข้าประชุมไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 จึงจะครบคณะเป็นองค์ประชุมได้ มติในที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ โดยใช้แนวคิดในระบอบประชาธิปไตยยึดเสียงข้างมากเป็นหลัก มติใดมีเสียงสองฝ่ายเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมเป็นผู้ชี้ขาด การประชุมสมาชิกจะต้องส่งหนังสือบอกกล่าว ไปยังสมาชิกล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 คน หรือลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ เว้นแต่ในกรณีด่วนจะส่งล่วงหน้ามีกำหนดเวลานั้นก็ได้ แต่เท่าที่ปฏิบัติการมาสมาคมจะใช้วิธีการประกาศทางหน้าหนังสือพิมพ์ มากกว่าที่จะช่วยหนังสือบอกกล่าว

.ไปยังสมาชิก สมาชิกต้องเป็นผู้เข้าประชุมด้วยตนเองจะมอบหมายให้บุคคลใดเข้าประชุมแทนตนไม่ได้

เป็นที่แน่นอนว่าเมื่อมีการรับสมาชิกก็ต้องมีการถอนรายชื่อสมาชิกออกจากทะเบียนของสมาคมเช่นเดียวกัน ทางสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย ได้มีข้อบัญญัติในข้อบังคับสมาคม บทที่ 4 ข้อ 7 ไว้ว่า

การพ้นจากสมาชิกภาพ สมาชิกคนใดต้องการลาออก ต้องทำใบลาเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงเหตุผลการที่จะลาออกเมื่อได้รับอนุมัติจากสภากรรมการจัดการ และได้ชำระค่าบำรุงที่ค้างแล้ว ย่อมพ้นจากสมาชิกภาพ⁴ อย่างไรก็ดีสมาชิกภาพย่อมสูญสิ้น ในเมื่อมีการเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวต่อไปนี้

1. ตาย
2. ลาออก
3. ทำให้ชื่อเสียงหรือกิจการของสมาคมเสื่อมเสีย ซึ่งสภากรรมการจัดการลงมติให้คัดชื่อออก
4. ติดค้างเงินค่าบำรุงไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
5. ขาดคุณสมบัติสมาชิก ฉะนั้นในการพ้นจากสมาชิกภาพ ทางสมาคมก็ได้กำหนดเรื่องเป็น 5 ข้อโดยข้อที่ว่า ทำให้ชื่อเสียงหรือกิจการของสมาคมเสื่อมเสีย ซึ่งสภากรรมการจัดการลงมติให้คัดชื่อออก ลักษณะในข้อนี้จะเห็นได้ว่าทางสมาคมได้กำหนดไว้อย่างครอบคลุม ซึ่งการกระทำใดๆ ก็ตาม ที่มีผลเกี่ยวข้องกับสมาคมเป็นผลให้ชื่อเสียงหรือกิจการของสมาคมเสื่อมเสีย ทั้งทางสภากรรมการจัดการลงมติให้คัดชื่อออก จึงเป็นการครอบคลุมแทบทุกเรื่องในการควบคุมพฤติกรรมของสมาคม ไม่ให้ประพฤติดิปฏิบัติในทางที่เป็นผลให้สมาคมเสื่อมเสียชื่อเสียง

⁴สมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย, ข้อบังคับของสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย (กรุงเทพฯ : บุญเจริญการพิมพ์), หน้า 4.

การที่สมาชิกติดค้างเงินค่าบำรุงไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ถูกคัดชื่อออก ซึ่งถ้ามาดูในจุดนี้แล้วทางสมาคมได้กำหนดเวลาไม่ชำระค่าบำรุงไม่ต่ำกว่า 10 ปี นับว่านานมาก อันที่จริงทางสมาคมไม่ต้องการลบชื่อสมาชิกผู้ค้างชำระค่าบำรุง โดยได้กำหนดเวลาไว้นานไม่ต่ำกว่า 10 ปี สมาคมยังต้องการขยายฐานสมาชิกให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพราะถือได้ว่า สมาคมไทหน่าก็คือ องค์กรหนึ่งซึ่งเป็นตัวแทนของชาวจีนไทหล่าทุกๆ คน ซึ่งได้ร่วมแรงร่วมใจของชาวจีนทุกคน ด้วยเหตุนี้ ทางสมาคมจึงต้องการให้ชาวจีนไทหล่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้

การที่สมาคมสืบทราบภายหลังว่า สมาชิกท่านใด ขาดคุณสมบัติในการสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทางสมาคมก็จะเชิญให้ออกจากการเป็นสมาชิกไป

คณะกรรมการสมาคม

สมาคมไทหน่าแห่งประเทศไทย ได้กำหนดกิจกรรมของสมาคม กิจกรรมนั้นก็ต้องมาจากการกระทำของคนหรือกลุ่มคน นั่นคือ สมาชิกหรือชาวจีนไทหล่าทั้งหมดซึ่งได้มีบทบาทในการกระทำเช่น การกำหนดนโยบาย การดำเนินงาน การส่งเสริมการดำเนินงาน เพราะฉะนั้นกิจกรรมของสมาคมจะดำเนินได้ก็ต้องมีสมาชิกหรือคณะกรรมการ คณะกรรมการจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อสมาคมอย่างมากที่จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย เป็นผู้ดำเนินงาน ควบคุม ตรวจสอบ จัดเก็บรายได้ การใช้จ่ายเงินงบประมาณ การเปิดการประชุมสมาชิก รวมถึงตลอดถึงการสรรหาสมาชิก และการจ้างบุคคลมาเป็นเจ้าหน้าที่สมาคม

รายนามคณะกรรมการชุดที่ 23 ซึ่งมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2536

ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2538

นายกสมาคม

นายวันชัย จิราธิวัฒน์

กรรมการที่ปรึกษา

1. ดร.ทรงศักดิ์ เออฬาร	4. นายสมบูรณ์ กิตะพานิช
2. นายกำพล เตชะหริวิจิตร	5. นายมิตร รัตนโอภาส
3. ดร.ลิขิต อีระเวคิน	

อุปนายกสมาคม

1. นายดิลก มหาดำรงกุล	6. นายเจริญ พัวพงษ์พันธ์
2. นายจตุรงค์ ดำนชัยวิโรจน์	7. นางอารีย์ ภู่มบุญ
3. นายธนวิทย์ คุชชีสรพจน์	8. นายสุทธิพร จิราธิวัฒน์
4. นายวิเชียร ต้นเจริญ	9. นายบุญเลิศ ชชาติวิวัฒน์พรชัย
5. นายชวลิต จารุพรรคกุล	10. นายเสรี ต้นชูเกียรติ

กรรมการตรวจสอบ

1. นายสวัสดิ์ ยืนตระกูล
2. นายสมยศ วนาสวัสดิ์
3. นายวิโรจน์ อีระภาพวงศ์

กรรมการบริหาร

1. นายทวี หาญรัตนกุล	5. นายสิน เสริมประภาศิลป์
2. นายสากุล ธนลาภานันท์	6. นายชำนาญ เพ็ชรอภิธรรม
3. นายพฤทธิ์ เมมรักษาวนิช	7. นายวรพจน์ ดำนชัยวิจิตร
4. นายสมศักดิ์ ยืนตระกูล	8. นายเสริม กัณฐกมลากุล

กรรมการสมาคม

1. นายพงศ์ศักดิ์ พิชิตนากุล	10. นายสมศักดิ์ สว่างวิบูลย์พงษ์
2. นายสว่าง วุวนิช	11. นายภักดี สุทธิพงษ์
3. นายธีชัย ชลวิบูลย์	12. นายเนตร พรหมมณีศรี
4. นายสุนทร พุศิริ	13. นายสุรพล อย่างเจริญ
5. นายรงค์ ศิลกรุ่งธีระภพ	14. นายดำเกิง จิรกิตยางกุล
6. นายธีแจ่ม แซ่เฮ้ง	15. นายไคหย่วน แซ่กู่
7. น.พ.บุญ วนาสิน	16. นายวิจิตร กุ่เจริญ
8. นายสันติ วยาภรณ์วิจิตร	17. นายสมพงษ์ แก้วสุทธิ
9. นายธีระ หาญวรเกียรติ	18. นายสมพงษ์ จินดาวัฒนชัย

กรรมการสำรอง

1. นายสุรกิจ กวีญาณ	9. นายเชาว์ เลหาอารีดีลก
2. นายสุพัฒน์ พงศ์ศิริกุลกิจ	10. นายฤทธิชัย แซ่ลู่
3. นายกิตติ สกลวรารุ่งเรือง	11. นายธีระพงษ์ บังศรีวงศ์
4. นายลิขิต พิมพ์ิตศักดิ์	12. นายสุกิจ สมจินดาดี
5. นายวิฑูรย์ พงศ์ปริตร	13. นายสุกิจ บางวัฒนา
6. นายชนะ มหากิจเดชาชัย	14. นายวิสุทธิ์ พวงค์เจริญ
7. นายสว่าง พันพัฒน์	15. นายสุพจน์ ด่านพิทักษ์กุล
8. นายยุทธกิจ เปรมกิจประชา	

กรรมการประชาสัมพันธ์

1. นายบุญยิ่ง วรรณภูวดนา	2. น.ส.ละมัย เป้านงคราญ

เลขานุการ

1. นายอนันต์ เนตยสภา

รองเลขานุการ

1. นายสมเกียรติ พุกาวรวงศ์

เหรัญญิก

1. นายวิจิตร พัชรภิญโญพงศ์

รองเหรัญญิก

1. นายวิลาศ เขานประดิษฐ์

ผู้จัดการสมาคม

1. นายเดชน์

การจัดระเบียบสมาคม

ทางสมาคมได้บัญญัติ กฎเกณฑ์ เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้เพื่อเป็นรูปแบบการจัดระเบียบ ที่แน่นอน ซึ่งกล่าวไว้ใน การจัดระเบียบ ข้อ 8 ว่า เมื่อมีการประชุมสมาชิกสิ้นสุดลง สภากรรมการย่อมเป็นองค์กรสูงสุดของสมาคม⁵

กล่าวคือ สมาชิกทั้งหมดจะมีการประชุมหรือกันในการจัดตั้งสภากรรมการจัดการ และถือว่าเป็นสภากรรมการจัดการเป็นองค์กรสูงสุดของสมาคม

ให้มีคณะกรรมการจัดการ 51 คน ประกอบเป็นสภากรรมการจัดการ นอกจากนี้ให้มี กรรมการจัดการสำรอง 15 คน ทั้งนี้โดยที่ประชุมเป็นผู้เลือกตั้ง

ให้สภากรรมการจัดการเลือกตั้ง กรรมการเป็นสภานายก 1 คน อุปนายก 6 คน เลขานุการ 1 คน รองเลขานุการ 1 คน เหรัญญิก 1 คน รองเหรัญญิก 1 คน และกรรมการ ประจำ 8 คน รวม 19 คน ประกอบเป็นคณะกรรมการประจำ และให้เลือกสภากรรมการอีก 3

⁵สมาคมไทหน้าแห่งประเทศไทย, ข้อบังคับของสมาคมไทหน้าแห่งประเทศไทย
(กรุงเทพฯ : บุญเจริญการพิมพ์), หน้า 4.

.คน เป็นกรรมการตรวจสอบบัญชี

สภากรรมการย่อมจัดให้มีคณะกรรมการต่างๆ เพื่อช่วยจัดกิจการต่างๆ ของสมาคม ภายใต้อาณากรรมการจัดการได้ ระเบียบการของคณะกรรมการเช่นว่านี้ สภากรรมการจัดการ เป็นผู้กำหนดให้คณะกรรมการประจำ จะตั้งให้บุคคลใดขึ้นกระทำการในตำแหน่งผู้จัดการ 1 คน และตำแหน่งอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่งเพื่อจัดกิจการประจำวันของสมาคม ตามคำสั่งของสภานายก

การเลือกสรรเจ้าหน้าที่สมาคม

ทางสมาคมไหนหน้ามิได้มีการวางระเบียบวิธี ดำเนินงานในเรื่องนี้ โดยปฏิบัติแล้วมัก จะได้รับการแนะนำให้มาช่วยเหลืองานที่สมาคม ทั้งนี้ต้องพิจารณาว่าผู้ที่มาช่วยงานกิจการสมาคม ง่ายง่าย ว่าเจ้าหน้าที่ประจำสมาคม ต้องเป็นชาวจีน หรือไทยเชื้อสายไหหลำ ควรจะมีความ รู้ภาษาจีน และภาษาไทย เท่าที่สังเกตแล้วพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่สมาคมมักเป็นชาวจีนไหหลำ วยสูงอายุ ลักษณะเด่นของเจ้าหน้าที่สมาคม มีตรงที่ว่าเป็นผู้มีความรู้ทางด้านภาษาจีนดี บางท่าน มีความรู้หลายภาษาเช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลาง ไทหลำ แต่จิว แค และเท่าที่ผู้ศึกษาได้ สนทนาคุยกับเจ้าหน้าที่สมาคมพบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความรู้รอบตัว สนใจด้านการเมือง การ ปกครองของไทย ติดตามการปฏิบัติงานของรัฐบาลไทย ทั้งคณะรัฐบาลในอดีตจนถึงปัจจุบัน สนใจ ปัญหาบ้านเมือง และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ มีความรักชาติไทย เช่นเดียวกับรักบ้านเกิดเมืองนอนของ ตน กิจกรมอย่างหนึ่งที่สนับสนุนคำกล่าวข้างต้น ที่ว่าสมาคมมีกิจกรรมบางอย่างที่ทำได้เพื่อเป็น สาธารณะประโยชน์กับมหาชน อาทิ เช่น การบริจาคเงิน เพื่อสมทบทุนช่วยเหลือผู้ประสบความ เดือดร้อนจากภัยธรรมชาติต่าง เช่น อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย ตลอดจนภัยแห่งแล้งความอดอยาก ในท้องถิ่นธุรกัณดารในประเทศไทย

แนวคิดและการดำเนินงาน

จากวัตถุประสงค์ของสมาคมในข้อที่ว่า เพื่อรวบรวมบรรดาชาวไหหลำ หรือมีเชื้อสายมาจากชาวไหหลำบำเพ็ญการกุศล สาธารณประโยชน์ จัดดำเนินการอันเกี่ยวกับวัฒนธรรม การศึกษา การกีฬา ช่วยเหลืองานมงคล งานฌาปนกิจ และจัดตั้งสุสาน จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวทำให้สมาคมจึงต้องดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความต้องการของชาวไหหลำในด้านการต้องการความมั่นคงในชีวิต และด้านจิตใจ กิจกรรมที่สมาคมดำเนินการอยู่มีดังนี้

สุสาน

จากการที่ชาวจีนได้เดินทางมายังดินแดนโพ้นทะเล เพื่อความเป็นอยู่ของตนและครอบครัว โดยในชั้นแรกชาวจีนไหหลำเหล่านั้นประสงค์จะเดินทางมาชั่วคราว เมื่อหาเงินได้มากพอประมาณ ก็จะกลับยังบ้านเกิดของตน แต่ด้วยความจำเป็นในด้านธุรกิจ ซึ่งประสบผลสำเร็จเงินการค้าและได้ให้กำเนิดลูกหลานของตนในประเทศไทย ทำให้ชาวจีนไหหลำส่วนใหญ่เหล่านั้นไม่สามารถกลับไปยังดินแดนบ้านเกิดของตนเองได้ แต่ก็มีชาวจีนไหหลำบางส่วนในชั้นปลายของชีวิต ได้เดินทางกลับไปเกาะไหหลำ ดินแดนเดิมของตน เพื่อกลับไปใช้ชีวิตเรียบง่าย ในวาระสุดท้ายและต้องการจะถึงแก่กรรมในดินแดนบ้านเกิดของตน โดยได้ยกกิจการให้กับบุตรชายคนโตทำหน้าที่ดูแลกิจการแทน แต่ส่วนใหญ่แล้วชาวจีนไหหลำมีความผูกพันกับดินแดนใหม่ พร้อมครอบครัวของตน จึงไม่ยอมกลับไปเกาะไหหลำ บางรายก็มีความประสงค์จะให้นำศพกลับไปเกาะไหหลำ ภายหลังที่ตนเองเสียชีวิต ถ้าตนเองมีฐานะที่ดีพอควร แต่ก็มีอีกจำนวนมากที่คงฝังไว้ในดินแดนใหม่

แต่เนื่องจากประเพณีจีนให้ความสำคัญเคารพบูชาต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ตามคำสอนของขงจื้อ โดยบุตรหลานจะต้องทำการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันสำคัญเช่น วันสารทจีน วันตรุษจีน โดยและวันเซ็งเม้ง ซึ่งเป็นวันที่ชาวจีนต้องนำเครื่องเซ่นไหว้ ๓ หลุม ฝังศพ (ฮวงซุ้ย) ให้ครบตามประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณกาล เนื่องจากชาวไหหลำถือใน

แต่ตระกูล^๑ เพราะฉะนั้นจึงมักจะทำการฝังศพร่วมกันไว้ในสุสานแห่งเดียวกัน เมื่อชาวจีนในประเทศไทยเพิ่มจำนวนมากขึ้นความจำเป็นในการดำเนินการเรื่องสุสานจึงเกิดขึ้น และก็ปรากฏว่าชาวจีนไหหลำได้รวมกันจัดตั้งสุสานเป็นของตนเองก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ประมาณ 70 ปี สุสานแรกของชาวไหหลำอยู่ที่วัดดอน ภายหลังสมาคมเห็นว่า กาลต่อไปข้างหน้าวัดดอนจะไม่เพียงพอ จึงหาทางขยายขยายและต้องการที่จะช่วยเหลือชาวจีนไหหลำคนอื่นๆ ที่ยากจน ลูกหลาน ไม่มีความสามารถที่จะซื้อที่ฝังศพ จึงได้มีการหาซื้อที่ดินที่เหมาะสมตามความเชื่อของชาวจีนไหหลำว่าที่ดินที่จะทำฮวงซุ้ยได้ต้องมีภูเขา แอ่งน้ำ อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่อยู่ในชุมชน และไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ภายใต้งานนำของอดีตนายกสมาคมไหหลำสมัยที่ 7-10 นายหน่งชวง ได้เป็นผู้เริ่มซื้อที่ดินซึ่งขณะนั้นเป็นเวลา 32 ปี ล่วงมาแล้ว สุสานดังกล่าวตั้งอยู่ที่ ตำบลหนองอิฐ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีเนื้อที่ 300 ไร่ สุสานนี้ได้รับการสานต่อโดยนายด่านไหล่เซ่ง (อดีตเจ้าของภัตตาคารจันทร์เพ็ญ) อดีตนายกสมาคมไหหลำแห่งประเทศไทย สมัยที่ 11-14 ซึ่งได้รับการปรับปรุงสุสานให้ดีขึ้น สุสานไหหลำนี้เป็นสุสานที่มีสถานที่เหมาะสม และถูกต้องต่อความเชื่อในเรื่องฮวงซุ้ย ในหมู่คนไหหลำมีเรื่องเล่ากันว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายหนุ่มไหหลำคนหนึ่ง มีฐานะยากจนเมื่อเข้ารับจ้างทำนาในเกาะไหหลำ ครั้นต่อมาบิดาของเขาถึงแก่กรรมตามวัฒนธรรมของชาวจีน ภาระในการฝังศพบิดาจึงต้องตกอยู่กับลูกชายคนโตด้วยความยากจน เขาไม่มีเงินทองติดตัวเลย ไม่มีความสามารถที่จะซื้อฮวงซุ้ยเพื่อฝังศพบิดาของเขาได้ ชายหนุ่มจึงตัดสินใจฝังศพบิดาของเขา ณ ที่ทุ่งนาแห่งหนึ่ง และได้ทำเครื่องหมายเป็นที่สังเกต ภายหลังชายหนุ่มคนนี้ ได้เดินทางมาประเทศไทย และได้สร้างหลักฐานจนในที่สุดฐานะของเขายู่ในชั้นดี กิจการรุ่งเรือง ชายผู้นี้คิดถึงความหลัง ครั้งที่เขายังอยู่ที่เกาะไหหลำบแต่ความยากจน ไม่มี

^๑ แสง รัตน์มงคลมาศ, "การบริหารงานของสมาคมจีน: บทศึกษาเฉพาะกรณีสมาคมแต่จิ๋วแห่งประเทศไทย, "วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2509), หน้า 48.

เงินทอง บิดาของตนเองเสีย ยังไม่มีความสามารถที่จะฝังศพบิดาตนได้ ต้องฝังแบบตามมีตามเกิดในที่ดินท้องนาของคนอื่น บัดนี้ตัวเขามีเงินแล้ว ด้วยความกตัญญูทดเวทิจึงเดินทางกลับเกาะไหหลำ เพื่อค้นหาฮวงซุ้ยของบิดาของตน เมื่อพบแล้วก็ได้ทำการเคลื่อนย้ายฮวงซุ้ยบิดาของตนไปไว้ ณ ที่แห่งใหม่ ซึ่งเขาซื้อที่ฮวงซุ้ยแห่งใหม่ด้วยราคาแพง และตกแต่งฮวงซุ้ยที่ใหม่อย่างดี ภายหลังเขาได้เดินทางมาประเทศไทย ธุรกิจต่างๆ ที่เคยรุ่งเรืองกลับตกต่ำลง ในที่สุดเขาก็หมดเนื้อหมดตัว เรื่องนี้เป็นนิทานที่ชาวไหหลำเล่าสื่อกันจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง โดยสอนว่า ฮวงซุ้ยถ้าตั้งในทำเลที่ดีจะช่วยคุ้มครองลูกหลานให้ทำมาค้าขึ้น ร่ำรวย เพราะเมื่อวิญญูณบรรพชนอยู่ดี ก็จะช่วยให้อภิจการค้าของลูกหลานให้ทำมาค้าขึ้น⁷ ลูกหลานชาวจีนไหหลำเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ พยายามเลือกฮวงซุ้ยที่ตั้งได้ถูกต้อง มีภูเขา แอ่งน้ำ ต้นไม้ ทิศทางในการตั้งฮวงซุ้ยจึงเป็นเรื่องสำคัญ ความเชื่อในเรื่องการตั้งฮวงซุ้ยจึงสะท้อนให้เห็นถึงบรรพชนปู่ย่าตาทวด ต้องการสอนให้ลูกหลานไม่ทอดทิ้งบิดามารดา เมื่อท่านมีชีวิตอยู่ให้ดูแล เมื่อยามจากไปให้ฝังศพให้ถูกต้อง เพื่อวิญญูณท่านที่จากไปจะได้คุ้มครองลูกหลาน ความเชื่อเหล่านี้จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความกตัญญูทดเวทิตามแนวสอนขงจื้อ ชาวไหหลำทุกคนในสมัยโบราณจึงยึดมั่นคำสอนนี้เป็นเสมือนชีวิตและจิตใจ

ดังนั้น สุสานอิเหนา หนองอิจุนจึงถูกตั้งขึ้นมาโดยสมาคมอิเหนาแห่งประเทศไทย โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานในการตอบสนองต่อวัฒนธรรม ประเพณีของชาวจีนไหหลำ เพราะเนื่องจากว่าชาวจีนไหหลำเมื่อมาอยู่ในดินแดนประเทศไทย วัฒนธรรมบางอย่างของชนชาติทั้งสองย่อมแตกต่างกันไป มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างชัด วัฒนธรรมไทยนิยมเผาแล้วนำอัฐิไปไว้ที่วัด และญาติพี่น้องลูกหลานอาจแบ่งอัฐิกลับไปบูชาที่บ้าน โดยบรรจุไว้ในโกฐิตตามความเชื่อเช่นนั้น แต่สำหรับประเพณีวัฒนธรรมของชาวจีนไหหลำ ไม่นิยมเผา แต่จะใช้ฝังแทน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาสถานที่ที่ห่างไกลจากชุมชนออกไป และต้องเป็นสถานที่ตั้งเหมาะสมกับความเชื่อดังกล่าวแล้วกิจกรรมนี้จึงได้เกิดขึ้น และในขณะเดียวกันก็เป็นรายได้ทางหนึ่งของสมาคมด้วย ทางสมาคมก็

⁷ สัมภาษณ์ ลู่กิมหลัน, ชาวจีนไหหลำ, 20 มกราคม 2536.

ไม่ได้ทำเป็นเชิงการค้าอย่างเดียว แต่ได้ช่วยเหลือกับไทหล่าคนอื่นที่มีฐานะยากจน โดยได้มอบ
 หวงซุ่ยให้เปล่ากับชาวไทหล่าที่ไม่มีความสามารถในการซื้อหวงซุ่ยได้

โครงสร้างการบริหารสุสาน

สมาคมไทหล่า จัดตั้งเสมือนไปเป็นเจ้าของที่ดูแลสุสานไทหล่าหนองอิจุน เป็นชาว
 จีนไทหล่าวัย 74 ปี แต่ร่างกายแข็งแรง และจัดให้มีคนสวนซึ่งเป็นชาวบ้านละแวกนั้น 2 คน
 นอกจากนี้มีธุรกิจรับเหมาขุดหิน ซึ่งเป็นการรับเหมาภายนอกมารับงานจากสุสานในกรณีที่ญาติผู้ตาย
 ต้องการทำฮวงซุ่ยขุดหิน รายได้จากสุสานนี้จะเข้าสมาคมทั้งหมด

กิจกรรมของสมาคมสุสาน ไม่เพียงแต่จะมีประโยชน์สำหรับชาวจีนไทหล่าแล้ว
 แต่ยังเป็นประโยชน์กับชาวบ้านในละแวกนั้นด้วย เพราะเมื่อใกล้ย่างเข้าเทศกาลเซ็งเม็ง ชาว
 บ้านในละแวกนั้นต่างจะกลับมาทำงานทำที่สุสาน เนื่องจากชาวจีนจะมากกราบไหว้ฮวงซุ่ย และ
 มักนิยมให้ปลุกต้นไม้ ต้นหญ้าบริเวณหลุมฝังศพ ให้ร่มรื่นและสวยงาม ในช่วงนี้จะมีชาวบ้านมา
 รับจ้างปลุกต้นไม้ ต้นหญ้า ถ้าปลุกต้นหญ้าชาวบ้านคิดหลุมละ สองพันบาท ปลุกต้นไม้ต้นละ 100
 บาท ทั้งนี้แล้วแต่ชนิดของต้นไม้ด้วย ค่ารักษาต้นไม้ก็ต่างหาก ในช่วงเทศกาลไหว้เซ็งเม็งปีหนึ่ง
 ชาวบ้านจะมีรายได้ตกประมาณห้าหมื่นบาท^๕ ในช่วงเทศกาลเซ็งเม็งงานจะมีมากเด็กเล็กๆ ก็ยัง
 มารับจ้างปลุกต้นไม้ และหาสิ่วหนังสือบ่นฮวงซุ่ย ในช่วงนี้เงินจะเดินสะพัดด้วยดีเป็นการ
 กระจายรายได้เข้าสู่ชุมชน ไม่เว้นแต่รับจ้างปลุกต้นไม้ หรือดูแลฮวงซุ่ยเท่านั้น ยังมีการนำผลิต
 ผลด้านเกษตรมาจำหน่ายด้วย เช่น มะม่วง มะละกอ มะพร้าว ขนุน ราคาจำหน่ายเป็นราคา
 เท่าในกรุงเทพฯ ชาวจีนไทหล่าจะซื้อกลับบ้าน ซึ่งถือเคล็ดว่านำโชคเข้าบ้าน

^๕สัมภาษณ์ สัมคร จันทอุดม, ชาวบ้าน ต.หนองอิจุน จ.ชลบุรี, 20 เมษายน 2535.

ศาลเจ้า

ชาวจีนไหหลำ มีความเชื่อทางศาสนาคล้ายคลึงกับชาวไทย เชื่อในเรื่องวิญญาณ เชื่อเรื่องกรรม ทั้งนี้มีแนวคำสอนของขงจื้อและพุทธศาสนาหยาน จึงเกิดนิทานปรัมปรามากมายที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเจ้า หรือเขียนที่ชาวจีนไหหลำนับถือ เป็นที่น่าสังเกตว่าชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยตั้งรกรากที่ไหน ก็มักจะมีการสร้างวัดกุศานในด้านศาสนาตามความเชื่อของตนเอง ชาวไหหลำก็เช่นกัน มักจะมีการสร้างศาลเจ้าขึ้น ศาลเจ้าของชาวจีนไหหลำมีนับร้อยแห่ง แต่ศาลเจ้าที่อยู่ในความดูแลของสมาคมไหหลำมีอยู่สามแห่ง ศาลเจ้าทั้งสามแห่งที่จู่กล่าวถึงต่อไปนี้ สมาคมไหหลำไม่ได้เป็นผู้สร้าง ตรงกันข้ามศาลเจ้าทั้งสามแห่งนี้มีอายุเก่าแก่กว่าสมาคมอีก ยังไม่มีหลักฐานในการจัดบันทึกใดๆ ที่ยืนยันได้แน่ชัด คงมีแต่คำบอกเล่าของคนชราไหหลำถึงประวัติของเจ้าหรือเขียนที่ชาวจีนไหหลำนับถือ

ศาลเจ้าแม่ทับทิม สามแสนสร้างมาประมาณ 175 ปี เป็นศาลเก่าแก่อยู่ภายใต้การดูแลของสมาคมไหหลำแห่งประเทศไทย ซึ่งทางสมาคมได้ส่งเจ้าหน้าที่ดูแลศาลเจ้าเป็นชาวจีนไหหลำ 3 ท่าน นอกจากนี้ ศาลเจ้าแม่ทับทิมยังประกอบไปด้วยคณะกรรมการชุมชนสามแสน ซึ่งคณะกรรมการเหล่านี้ เป็นชาวจีนไหหลำ เป็นผู้มีการค้า นั้นหมายถึงมีฐานะค่อนข้างดี การเป็นคณะกรรมการนี้ ได้มาจากการขอสมัครเป็นคณะกรรมการ คณะกรรมการเหล่านี้เป็นผู้เสียสละ โดยเฉพาะด้านการเงิน ศาลเจ้าจำเป็นต้องใช้เงินมาบูรณะปฏิสังขรณ์ ค่าใช้จ่ายในการจัดงานประจำปีของศาลเจ้า โดยจากการบริจาคของชาวจีนไหหลำซึ่งมีจิตศรัทธาทำบุญและด้วยการเป็ยวของผู้ได้รับการเป็ยวของจากศาลเจ้าถือว่าเป็นโชคลาภด้วย (การเป็ยว คือ การนำของในศาลเจ้า เช่น ผลส้ม โคมไฟ ภาวเจ้าแม่ ฯลฯ นำมาประมุณำรายได้เข้าศาลเจ้า)

การจัดองค์กรภายในคณะกรรมการนั้น จะแบ่งหน้าที่ตามลักษณะงานที่ทำ ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เหรัญกุก ฝ่ายจัดหารายได้ ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายประสานงาน การทำงานของคณะกรรมการจะเป็นเฉพาะกิจเป็นเรื่อยๆไป เมื่อถึงงานแต่ละงานก็จะมีการประชุมหารือเพื่อหาแนวทาง เมื่อได้แนวทางแล้ว จะสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลศาลเจ้าทำ

ตามมติที่ประชุมต่อไป^๑ คณะกรรมการมีทั้งหมดประมาณ 55 คน

ศาลเจ้าแม่ทับทิม สามเสน เป็นศาลเจ้าแม่ทับทิมที่ใหญ่ที่สุด เก่าแก่ที่สุด และเป็นเทพเจ้าที่ชาวไทหล้านับถือกันมาก ท่านมีชื่อว่าส่วยเหวี่ยงเหียง แต่ชาวไทหล้านิยมเรียกว่าตั๋ยบ้วยเต็งเหียง คนไทยเรียกว่าเจ้าแม่ทับทิม คนแต้จิ๋วเรียกว่า จั๋ยบ้วยเนี้ย ศาลด้านซ้ายมือสุดเป็นศาลของบ้านเหงาง คนไทยก็มีศาลเช่นนี้เหมือนกันเรียกว่า เจ้าที่เจ้าทางตัดไปองค์ตรงกลางคือ เจ้าแม่ตั๋ยบ้วยเต็งเหียง ซึ่งจะชนาบ้างด้วยทหารองครักษ์ซ้าย-ขวา ศาลข้างนอกจะเป็นกวนกง หรือที่คนไทยนิยมเรียกว่า กวนอู ซึ่งเป็นเทพที่มีความชำนาญด้านการรบ

มีเรื่องเล่ากันถึงประวัติของกบตัวหนึ่งที่หลุดด้วยทองเหลืองในศาลเจ้า ชาวจีนเขาถือกันว่ากบเป็นสัตว์มงคล ตามประวัติเล่ากันสืบทอดว่า คราวหนึ่งมีหญิงชราคนหนึ่งเอาอายุวัฒน์เม็ดหนึ่งมาฝากภรรยาของชายคนหนึ่งชื่อเฟ่งหงีไว้ แล้วบอกว่าในวันขึ้น 15 ค่ำ เวลากลางคืน จะมารับกลับคืน ครึ่งถึงเวลานัดหญิงชรา (ความจริงคือ ไซอองบ้อ) ก็ไม่มา เฟ่งหงีเห็นเลยเวลาก็ให้ภรรยาคินยานั้นเสียเอง เมื่อนางกินแล้วตัวเบาลอยขึ้นไปบนฟ้า เฟ่งหงีเห็นเช่นนั้นก็ตกใจกระโดดคว้าชายเสื้อภรรยาไว้ เฟ่งหงีก็ลอยติดขึ้นไปด้วย แต่เฟ่งหงี เมื่อยล้าเต็มทีก็หลุดตกลงมาร่างของเฟ่งหงีก็กลายเป็นสัตว์รูปเหมือนกบมีเท้าหน้าสองเท้าหน้าเท้าหลังข้างหนึ่ง เรียกตามภาษาจีนว่า เซี่ยมซุ้ซาคา แล้วก็เหาะลอยขึ้นไปอยู่ที่ หวงฮั่นเกง คือแก่งพระจันทร์ ส่วนภรรยาของเฟ่งหงีก็ลอยไปที่แก่งพระจันทร์เหมือนกัน^{1๐}

ยังมีประวัติจากการบอกเล่าสืบต่อเนื่องกันมา ปรากฏว่าเริ่มมาแต่สมัยราชวงศ์ฮั่นในสมัยพระเจ้าฮั่นกวงบู๊ตี้ (ประมาณระหว่างปีพุทธศักราช 537-610) เจ้าแม่ทับทิมก็ได้รับ

^๑สัมภาษณ์ ผู้หว่าเขี้ยว, ผู้ดูแลศาลเจ้าแม่ทับทิม สามเสน กรุงเทพฯ, 10 มิถุนายน 2537.

^{1๐}วิรัตน์ ว่องวัญญู, ตำนานเทพยดาเจ้าแม่ทับทิม ตั๋ยบ้วยเต็งเหียง (กรุงเทพมหานคร : สปรการพิมพ์, 2527), หน้า 1-2.

การยกย่อง นับถือโดยได้ชื่อว่าเป็นเทพดาแห่งความเมตตาการุณย์ ช่วยคุ้มครองมวลมนุษย์ให้พ้นจากสรรพภัยและขจัดความทุกข์ยากทั้งมวล กาลต่อมาจวบกระทั่งระหว่างปลายราชวงศ์เหม็ง และตอนต้นราชวงศ์เซ็ง (ประมาณปีพุทธศักราช 2167 หรือประมาณ 370 ปีล่วงมาแล้ว ที่เกาะไหหลำ เขตบ่่นเซียว แขวงหน้าไห้ มีหมู่บ้านหนึ่งชื่อ ดู่บ้วย ณ ที่นี้เองมีครอบครัวชาวประมงที่ยากจนครอบครัวหนึ่ง หัวหน้าครอบครัวแซ่ฟัว เป็นบุคคลที่ขยันขันแข็ง มีธัญสัตว์ ชื่อสัตว์สุจริต อาชีพหลักที่ยึดเป็นประจำเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องคือ การออกทะเลเพื่อหาปลาในตอนกลางคืนทุกคืน เขาได้ออกหาปลาในคืนหนึ่ง เหมือนเช่นเคย โดยมีแหทำเป็นช้อนผูกติดไว้กับหัวเรือ เมื่อยกแหดู ปรากฏไม่มีปลาติดแหเลยแม้แต่วัวเดียว ทำให้เขาเกิดความผิดหวัง ถึงกระนั้นเขาก็ยังไม่หมดความหวังได้พยายามอีก ในคราวนี้เขาพายเรือออกไปนอกฝั่งคะเนว่าไกลที่สุด แล้วเร่งฝีพายลากช้อนมุ่งเข้าชายหาด ซึ่งมั่นใจว่าครั้งนี้ไม่ผิดหวังแน่ เพราะมีความรู้สึกว่ามีสิ่งของติดอยู่ในแห จนทำให้ต้องออกแรงในการพายเพิ่มขึ้น เขามั่นใจว่าอย่างไรเสียต้องมีปลาตัวใหญ่หรือฝูงปลาจำนวนมากอยู่ในแห เมื่อเขาช้อนชดูลกลับกลายเป็นว่าสิ่งที่อยู่ในแหนั้นหาใช่ปลาไม่ เป็นเพียงท่อนไม้ท่อนหนึ่งเท่านั้นเอง ด้วยความโมโหและผิดหวัง เขาเหวี่ยงท่อนไม้ท่อนนั้นและรอกจนกระทั่งท่อนไม้ลอยตามน้ำไปไกล จึงหันมาจับปลาใหม่ คราวนี้เขาช้อนแหวนน้ำใหม่อีกครั้ง พร้อมทั้งนึกถึง ฟิน เกลือ ข้าว และปลาสำหรับของครอบครัวในวันรุ่งขึ้น ในขณะที่เขาครุ่นคิดอยู่นั้นลันก็มีลมทะเลปะทะหน้าเขาบุบหนึ่ง ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่เขายกช้อนนั้นขึ้น สิ่งที่ประจักษ์แก่สายตาและยังความประหลาดใจเป็นอย่างยิ่ง ก็คือไม้ท่อนนั้นเข้ามาอยู่ในช้อนอีกแล้ว ครั้งแล้วครั้งเล่า เขาจึงขบมานศาลกล่าวต่อไม้ท่อนนั้นโดยอธิษฐานไว้ว่าถ้าเขาจับปลาได้จะนำไม้ท่อนนี้ไปแกะสลักเป็นรูปเจ้าแม่ พร้อมกับกราบกราบไหว้บูชา จากนั้นเขาก็พายเรือเพื่อหาปลาใหม่ แต่คราวนี้ได้ปลาสมใจนึก 6 เดือนผ่านไป เขากลายเป็นเศรษฐีและอยู่สุขสบายจนลืมคำขบมานไว้ จนกระทั่งค่ำวันหนึ่ง เขารู้สึกอ่อนเพลียและหลับไปในที่สุด ฝันไปว่าได้ลอยลอยไป ณ สถานที่หนึ่ง ได้พบกับเจ้าแม่และได้นึกถึงคำขบมานที่ให้ไว้ ครั้นตื่นขึ้นจึงรีบแกะสลักไม้ท่อนนั้นเป็นรูปเจ้าแม่ตามที่ตนได้ฝัน และแล้ววันนั้นตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 (ตรงกับเดือน 12 ทางจันทรคติของไทย) ณ ท่งกว้างของหมู่บ้านดู่บ้วยก็มีศาลของ "เจ้าแม่ดู่บ้วย" บังเกิดขึ้น มีพิธีเบิกพระเนตร เชิญ

พระวิญญูณของเจ้าแม่มาประทับเพื่อคุ้มครองสรรพสัตว์ทั้งหลาย และตั้งแต่นั้นมาได้เอาวันพิธีนี้เป็นกำเนิดของ "เจ้าแม่ตุ่ยบัว" สืบเนื่องมาจนทุกวันนี้ และเป็นที่ศรัทธาของชาวโหล่า จากเสียงลือเสียงเล่าอ้างนี้อีกประมาพร้อมร้อยปี ก็แพร่ไปถึงพระกรรณของกษัตริย์ไค้กวง (ระหว่างพุทธศักราช 2364-2393) ในราชวงศ์เฉ็ง (แมนจู) กษัตริย์ไค้กวงจึงได้ประทานตราตั้งและพระราชทานนามว่า "หน้าเทียนเอี่ยมก้าเอ็ง ห้วย หล่ยตุ่ยบัวเต็งเหนียง" โดยแปลว่า สายฟ้าสนองตอบเสียงฟ้าผ่ายไ้เจ้าแม่ตุ่ยบัว สรุปลมีความหมายว่าเจ้าแม่สามารถให้การตอบสนองช่วยเหลือ พิทักษ์เกอถูล แก่ผู้ทุกข์ยากได้ทันทั่วทั้งชาวจีนโหล่า เริ่มเดินทางมาประเทศไทยในราวพุทธศักราช 2385 ชาวจีนโหล่าอาศัยอยู่บนเกาะใต้สุดของประเทศจีน การเดินทางต้องอาศัยเรือสำเภาเป็นพาหนะผ่านแหลมอินโดจีนเข้าสู่อ่าวไทย ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในเรือ ซึ่งเห็นน้ำกับฟ้า ชาวจีนโหล่าจะนึกถึงเจ้าแม่ตุ่ยบัว และยาดัง ให้คุ้มครองรักษาให้การเดินทางสวัสดิภาพ ดังนั้นชาวโหล่าเมื่อเดินทางถึงประเทศไทยจึงได้ร่วมมือกันสร้างศาลเจ้าแม่ตุ่ยบัว ในปัจจุบันมีศาลเจ้าแม่ตุ่ยบัวอยู่ 25 ศาล กระจายตามจังหวัดทั่วประเทศไทย ส่วนศาลเจ้าแม่ที่อยู่เชิงสะพานซังฮี้ สามเสน ชาวจีนโหล่าได้เริ่มสร้างตั้งแต่ปีแรกที่เดินทางมาถึงประเทศไทย¹¹

ศาลเจ้าเจียงเอียงเบียว ตั้งอยู่ที่บางรัก ปัจจุบันมีอายุในการก่อสร้างประมาณ 123 ปี เป็นศาลเจ้าเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งของชาวโหล่า ที่ชาวโหล่าทุกคนรู้จักกันดีตลอดรวมถึงให้ความเคารพนับถือศาลเจ้านี้อยู่ในความควบคุมของสมาคมโหล่าแห่งประเทศไทย

ตามความเห็นชอบจากคณะกรรมการสมาคมโหล่าแห่งประเทศไทย ส่งผู้ดูแลศาลเจ้าเป็นคนชราชาวจีนโหล่า 1 คน นอกจากนี้ศาลเจ้ายังมีการเลือกคณะกรรมการศาลเจ้า ซึ่งจะเป็นคนจีนโหล่า และส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าคล้ายกับศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน มีคณะกรรมการ 110 คน จะแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามลักษณะหน้าที่ของคณะกรรมการศาลเจ้า เมื่อศาลเจ้า

¹¹ วิตต์ ว่องวัญญู, ตำนานเทพยดาเจ้าแม่ทับทิม ตุ่ยบัวเต็งเหนียง (กรุงเทพมหานคร: สุพรรณารพิมพ์, 2527), หน้า 11.

มีงานประจำปี ก็จะมีการประชุมคณะกรรมการ เพื่อระดมรายได้ในการจัดงานเป็นค่าใช้จ่ายที่
ต้องจ่ายไปจริง ในระหว่างงานบุญประจำปีของศาลเจ้า คณะกรรมการส่วนใหญ่แล้วจึงเป็นผู้มี
ฐานะค่อนข้างดี เนื่องจากต้องเสียสละร่างกายและแรงใจตลอดจนเงินทอง สิ่งตอบแทนที่
คณะกรรมการได้รับคือ ความรู้สึกได้บุญ แต่สิ่งเล็กๆ นอกเหนือจากการได้บุญก็คือ การร่วมสนุก
สนาน มีการแสดงงิ้ว ประมุขของเจ้าแม่ ซึ่งถือได้ว่าถ้าเบียวไปได้ จะเป็นสิริมงคลให้กับตนเอง
และครอบครัว เพราะฉะนั้นจึงมีการแย่งกันเบียวของเจ้าแม่ คณะกรรมการยังได้พบปะสังสรรค์
กัน สร้างความสามัคคีให้กับหมู่คณะ และที่สำคัญที่สุดที่ผู้ศึกษาอยากกล่าวถึงก็คือ เป็นเอกลักษณ์
ชาติพันธุ์ สะท้อนให้เห็นถึงความยึดมั่นในองค์เจ้าร่วมกันเป็นที่นึ่งยึดเหนี่ยวจิตใจร่วมกันอันนำไป
สู่ความเป็นปึกแผ่นของกลุ่ม

ผู้ดูแลศาลเจ้าจะทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อย ความสะอาด และงานต่างๆ ไป ของ
ศาลเจ้า เช่น จัดเตรียมรูปเทียน กระดาษเงิน กระดาษทอง น้ำมันตะเกียง ให้เพียงพอผู้ดูแล
ศาลเจ้าจะอาศัยศาลเจ้าเป็นที่นอน

ตามประวัติความเป็นมาของศาลเจ้าเจียงเอี้ยงเบียว หรือที่ชาวไต้หวันเรียกว่าอีกอย่าง
ว่า ศาลเจ้ายาดิง มีประวัติเล่าสืบทอดกันต่อๆ มา ซึ่งไม่ได้มีการจดบันทึกอะไรไว้เป็นหลักฐาน
จะเล่าจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง ผู้รู้เรื่องดีจะเป็นชาวจีนไต้หวันคนแก่ มีความว่าชาวจีนไต้หวัน ใน
เกาะไต้หวันซึ่งอยู่ตอนใต้สุดของประเทศจีน ภูมิประเทศเป็นเกาะล้อมรอบด้วยผืนน้ำ เป็นชนชาติ
หนึ่งที่มีความชำนาญในการต่อเรือและเดินเรือ ชอบการผจญภัยเพื่อแสวงหาชีวิตและความเป็นอยู่
ที่ดีกว่า การเดินทางได้เดินทางสู่ประเทศต่างๆทั่ว โดยมากชาวไต้หวันมักเดินทางไม่ไกลจาก
ดินแดนเดิมนัก ส่วนใหญ่จะเดินทางมายังแหลมสุวรรณภูมิ เพราะเป็นดินแดนอุดมสมบูรณ์มาก การ
เดินทางในครั้งนั้น มีคณะเดินทางของชาวจีนไต้หวัน 108 คน การเดินทางโดยทางเรือ เรือ
เจอมรสุมอย่างหนัก ทำให้ต้องหยุดเข้าฝั่งทะเลเวียดนาม เพื่อหยุดพัก รอให้คลื่นสงบก่อนจึงเดิน
ทางต่อไป จึงถูกชาวเวียดนามจับตัวไปให้พระเจ้าแผ่นดินเวียดนาม พระเจ้าแผ่นดินเข้าใจผิด
คิดว่าเป็นพวกโจรสลัดที่คอยปล้นสะดมเรือประมงของเวียดนาม เนื่องจากความไม่เข้าใจในด้าน
ภาษาซึ่งกันและกัน ในที่สุดพระเจ้าแผ่นดินเวียดนามจึงสั่งประหารชีวิตลูกเรือชาวจีนไต้หวันทั้งหมด

108 คน ภายหลังพระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้นสืบทราบได้ว่า ลูกเรือชาวจีนไหหลำ 108 คน ไม่ได้เป็นโจรสลัด จึงเกิดความสำนึกในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงได้สั่งให้จัดตั้งศาลขึ้น ณ ดินแดนที่ประหารชาวจีนไหหลำ 108 คน ณ บริเวณนั้น ชาวจีนไหหลำที่จำต้องเดินออกนอกประเทศ ในสมัยนั้นนิยมเดินทางด้วยเรือ ซึ่งมักจะพบกับพายุเสมอ ทำให้หนักถึงยาดัง ซึ่งเป็นดวงวิญญาณ 108 คน ให้มาช่วยคุ้มครองตลอดระยะเวลาในการเดินทางด้วย โดยก่อนเดินทางจะตัดผมตนเองเอา มาเผา และอธิษฐานให้ยาดังช่วยคุ้มครอง ยังมีเรื่องเล่าด้วยว่าสาเหตุที่ชาวจีนไหหลำนับถือเป็นเพราะปาฏิหาริย์จากคณะเดินทางของชาวจีนไหหลำคณะหนึ่ง เดินทางโดยทางเรือ เรือได้เกิดอุบัติเหตุต้องเรือรั่ว เรือกำลังจมน้ำ ทันใดนั้นมีชาวจีนไหหลำท่านหนึ่งนึกถึงยาดัง อธิษฐานให้ดวงวิญญาณท่านเหล่านั้นมาช่วยลูกหลานด้วย มีปลาตัวใหญ่ได้กระโดดมาอุดรูรั่วนั้น และในที่สุดเรือก็มาถึงที่หมายโดยปลอดภัย ทำให้ชื่อเสียงยาดังแพร่สะพัดไป ผู้คนชาวจีนไหหลำต่างก็ยิ่งนับถือกันมาก¹² เป็นเรื่องเล่าต่อๆ กันมาซึ่งฟังแล้วเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ แต่ก็เป็นตำนานปรัมปราเล่ากันมา "ยาดัง" เป็นภาษาจีนไหหลำแปลว่า พี่น้อง "กง" แปลว่า เทพ, บู่ ผู้ศึกษาจึงแปลความหมายว่า เทพของบรรพบุรุษ

ภายในศาลนอกจากจะมียาดังแล้ว ยังมี บ้วนเห่ากง ซึ่งจะพบได้ทุกๆ ศาลเจ้า และยังมีรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม ประวัติบ้วนเห่ากง เล่ากันว่าบ้วนเห่ากงเดิมเป็นคนจีน ภาษาใดไม่ปรากฏชัด ได้เดินทางโดยทางเรือ โดยมี ตัมเบ็ง (เป็นเทพที่มีวาจาศักดิ์สิทธิ์) เดินทางมาด้วย ในระหว่างเดินทางตัมเบ็ง ได้สั่งให้ลูกเรือในเรือทั้งหมด ให้ปฏิบัติตามดังนี้ เมื่อตื่นนอนในตอนเช้า ถ้าจะแปร่งฟันล้างหน้าให้ตักน้ำที่ท้ายเรือ ห้ามตักที่หัวเรือโดยเด็ดขาด และขณะตักน้ำห้ามก้มมองดูน้ำ ฝ่ายูลูกเรือทุกๆ คนได้ยั้งก็ปฏิบัติตาม ส่วนบ้วนเห่ากง ไม่ได้ปฏิบัติตามไปเอาน้ำที่หัวเรือมาล้างหน้า ขณะที่ตักน้ำ ปรากฏว่า ตักน้ำไม่ได้สักทีจึงก้มลงมองดูน้ำ พบว่าน้ำแห้งขอด จึงรีบไปหาตัมเบ็ง ตัมเบ็งจึงกล่าวว่า เรื่องแค่นี้ท่านก็ทำไม่ได้ น่าจะไปเป็นเจ้าที่เจ้า

¹² สัมภาษณ์ ลู่กิมหลั่น, ชาวจีนไหหลำ, 20 มกราคม 2536.

.ทาง เรือลำนั้นจึงไม่สามารถเดินทางต่อไปได้เพราะน้ำแห้งขอด เรือลำดังกล่าวในปัจจุบันจอดอยู่ที่วัดยานนาวา¹³ เรื่องนี้เป็นเรื่องเล่ากันมา อันที่จริงแล้ว เรือที่จอดที่วัดยานนาวา สร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเรือจำลองของชาวจีน เรื่องประวัติบ้านแห่งนี้ ผู้ศึกษาไม่มีเจตนาจะลบหลู่ท่าน เพราะผู้เล่าก็ค่อนข้างสับสนอยู่บ้าง อีกทั้งผู้เล่าเป็นชาวจีนไหหลำพูดภาษาไทยไม่ได้ ทำให้ฟังค่อนข้างลำบาก อันที่จริงบ้านแห่งนี้เป็นที่ชาวแต้จิ๋วนับถือกันมาก น่าจะสัมภาษณ์จากชาวแต้จิ๋วจะทราบที่มาในประวัติดีกว่านี้ หานหวยจุ่น กล่าวถึงบ้านแห่งนี้ไว้ว่า บ้านเก่า เป็นชื่อเรียกในภาษาแต้จิ๋ว ภาษากลางเรียกว่า เป็นโดวง ภาษาไหหลำเรียกว่า บ้านเก่า เทพองค์นี้มีความสัมพันธ์กับเจ้าที่ ซึ่งอาจจะเป็นชื่อตำแหน่งและเป็นใหญ่ในเขตนั้นๆ ในประเทศจีน ซึ่งท่านได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่เขตปกครองมากมาย เมื่อตายไปก็ถูกยกย่องให้เป็นเทพชาวจีนแต้จิ๋วจะนับถือบ้านแห่งนี้มาก ศาลต่างๆ ที่พบเห็นหากไม่ตั้งบ้านเก่าไว้เป็นเทพประธานในศาล ก็ต้องตั้งเป็นเทพชั้นรอง เพื่อจะได้ช่วยปกป้องความร่มเย็น และการค้าเจริญรุ่งเรือง เชื่อกันว่า ไม่ว่าจะครอบครัวใดจะมีใครคลอดบุตรหรือมีผู้ถึงแก่กรรม สมาชิกในร้านนั้นจะต้องมาจุดธูปบอกกล่าวบ้านเก่าเสียก่อน¹⁴ ทางศาลเจ้าเจี้ยวเอี้ยงเบี้ยว ทราบแต่เพียงว่า อาจารย์เชียงหลันเป็นชาวจีนไหหลำได้เดินทางมาประเทศไทยเป็นผู้สร้างไว้ เมื่อประมาณ 123 ปี ล่วงมาแล้ว¹⁵

ศาลเจ้าแม่ไต้ฮั่ว เป็นศาลเจ้าของชาวไหหลำอีกศาลหนึ่ง ที่อยู่ในความดูแลของสมาคมไหหลำแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ ถนนมหาพฤฒารามตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ชาวไหหลำจะเรียกว่า ไต้วาโผ่ อายุของศาลเจ้าประมาณ 100 กว่าปี ศาลเจ้าแม่ไต้วาโผ่ก็เหมือนกับศาล

¹³ สัมภาษณ์ ด่านยกวา, ผู้ดูแลศาลเจ้ายาต๊อง บางรัก กทม., 10 มิถุนายน 2537.

¹⁴ พรพรรณ จันทรธนานนท์ "เทพและความเชื่อของชาวจีน", ใน ศิลปวัฒนธรรมไทย-จีนศึกษา (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร 2532), หน้า 86-90.

¹⁵ สัมภาษณ์ จิวยกเกียด, ชาวจีนไหหลำ, 10 มิถุนายน 2537.

. เจ้าอินดั่งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น สมาคมไชน่าจะส่งเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการสมาคมเห็นชอบ ให้เป็นผู้ดูแลศาลเจ้า โดยทำหน้าที่ทุกอย่างทั้งในด้านความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดภายในศาลเจ้า รวมถึงตลอดถึงการเตรียมสิ่งของธูปเทียนน้ำมันตะเกียงให้พร้อม ศาลเจ้าแม่ ให้อาใจไฉ่ยังมีคณะกรรมการชุมชน ซึ่งจะทำหน้าที่ในการบริหารศาลเจ้าโดยเฉพาะในเรื่องการหา รายได้บำรุงศาลเจ้าแม่¹⁶ เมื่อศาลเจ้ามีงานแต่ละครั้ง คณะกรรมการก็จะมีการประชุมกันเพื่อ เตรียมงาน คณะกรรมการยังมีการแบ่งงานตามหน้าที่กัน โครงสร้างจึงคล้ายๆ กับศาลเจ้าไท่หล่า ทั้ง 2 ที่ได้กล่าวได้แล้ว

สรุป ตำนานและเรื่องราวที่เล่าสืบทอดต่อกันมาถึงประวัติของเทพเจ้า หรือที่เรียกว่าเซียนของชาวไท่หล่า ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นเรื่องของด้านจิตใจ ซึ่งชาวไท่หล่าพยายามค้นหาสิ่งที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและเป็นที่พักทางใจ ทั้งตามตำนานต่างๆ ของเทพเจ้าชาวไท่หล่า แต่ละองค์นั้น เราจะพบได้ว่า ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องราวที่ผูกพันด้วยวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ คติ ประจักษ์ใจ และการพยายามดิ้นรนเพื่อที่จะได้มีชีวิตที่ดีกว่า การเดินทางโดยทางเรือ ในสมัยนั้น นับว่ามีความเสี่ยงอยู่มาก เนื่องจากเรือของชาวไท่หล่าเป็นเรือขนาดเล็ก เมื่อมาถึงประเทศไทยก็ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพ ดังนั้นนิทานหรือตำนานปรำปราที่เกี่ยวกับเทพเจ้าของชาวไท่หล่า จึงมักผูกเรื่องให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตและสถานการณ์ในขณะนั้น ในระหว่างการเดินทางโดยทางเรือ ตามคำบอกเล่าของชาวจีนไหหล่าโพ้นทะเลที่เล่าให้ผู้ศึกษาฟังว่า ต้องใช้ชีวิตบนเรือหลายวัน บางครั้งเจอคลื่นลมในแต่ละครั้งน่าสะพึงกลัว มองไปรอบด้านเจอแต่ท้องทะเลเว้งว่าง ทำให้คิดถึงยาตั้งตลอดระยะเวลาของการเดินทาง เพื่อให้ท่านช่วยคุ้มครองการเดินทางโดยสวัสดิภาพ ตำนานของเทพเจ้ายาตั้งจึงเป็นเรื่องของความต้องการความปลอดภัยในการเดินทาง ซึ่งชาวจีนไหหล่าทุกคนจะให้ความเคารพนับถืออย่างมาก โดยก่อนออกเดินทางจะต้องตัดผมแล้วนำไปเผาพร้อมทั้งบอกกล่าวให้ท่านทราบ และเมื่อมาถึงฝั่งแล้ว เป็นเรื่องราวที่

¹⁶ สัมภาษณ์ หว่างหงหย่วน, คนดูแลศาลเจ้าไฉ่ฮั่ว, 10 มิถุนายน 2537.

.ต้องค้นหาเลี้ยงชีพ ทำให้ต้องนึกถึงเจ้าแม่ทับทิม ซึ่งท่านจะช่วยเหลือด้านการทำมาหากิน ตลอดจนคุ้มครองความปลอดภัยอย่างเช่น นิทานของเจ้าแม่ทับทิม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการตั้งรกรากทำมาหากินของชาวประมงในการจับปลา ซึ่งเจ้าแม่ทับทิมช่วยดลบันดาลให้ชาวประมงคนนั้นออกหาปลาได้และร่ำรวยในเวลาต่อมา นอกจากนี้ตามคำสอนของขงจื้อที่ชาวจีนนับถืออย่างมุ่งสอนให้ มีคุณธรรมรู้จักกตัญญูทวดต่อบรรพบุรุษ และการรักษาสัจจะวาจา จึงเกิดประเพณีเงินมากมาย เช่น การเซ่นไหว้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ ในวันสำคัญๆ ต่างๆ เช่น วันตรุษจีน และวันสารทจีน และสิ่งสำคัญนอกเหนือจากนี้ ที่ผู้ศึกษาต้องการกล่าวถึงคือ ศาลเจ้าไทหล่าเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความกลมเกลียวของหมู่คณะชาวไทหล่าที่ได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมเหล่านั้นนับว่าได้บุญเนื่องจากการทำบุญหาเงินบำรุงซ่อมแซมศาลเจ้า ด้วยการเรียโรบริจาจากทรัพย์ตามจิตศรัทธา การจัดแสดงงิ้วไทหล่า การเป็ยวของ นอกจากนี้ศาลเจ้ายังเป็นสถานที่พักผ่อน ซึ่งจะพบได้ว่า ทุกๆวัน ในศาลเจ้าเจี้ยวเอี้ยงเป็ยวจะมีชาวชราไทหล่ามานั่งคุยสนทนาความทุกข์สุขกัน มีการขบร้อง ลีซ้อ นับว่าเป็นสถานที่รวมชาวไทหล่าระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่มกับญาติพี่น้องในเกาะไทหล่า ซึ่งถ้าใครจะกลับไปเยี่ยมญาติพี่น้องที่เกาะไทหล่า ก็จะไปหาในหมู่ชาวไทหล่า และถ้าอยู่หมู่บ้านเดียวกัน หรืออยู่ใกล้กันก็จะฝากฝังจดหมายข่าวคราวพร้อมทั้งเงินทองไปด้วย เป็นสายใยความสัมพันธ์ของครอบครัวที่สำคัญ แม้จะอยู่ห่างไกลก็ตามและสิ่งที่มีค่าในด้านจิตใจที่หล่อเลี้ยงร่างกาย ก็คือไทหล่าจะมีความรู้สึกที่ว่า ตนเองอิมบุญที่ได้มากราบไหว้ บูชาเจ้าแม่ พร้อมทั้งยินดีอุทิศกำลังเงิน และแรงกายในการช่วยเหลือศาลเจ้า สมาคมไทหล่าก็ได้อาศัยศาลเจ้าในการธำรงเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาวไทหล่าไปพร้อมๆ กัน

สถานพยาบาล

การดำเนินการด้านรักษาพยาบาล ที่จัดตั้งโดยชาวจีนในประเทศไทยนั้น ปรากฏว่า ในปีพุทธศักราช 2447-2449 บรรดาชาวจีนภาษาพูดต่างๆ ได้ร่วมมือกันจัดตั้งและดำเนินการโรงพยาบาลเทียนฟ้ามูลนิธิอันเป็นโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในเขตพระนคร ในขณะนั้น โรงพยาบาลนี้ได้เปิดบริการแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่จำกัดว่าเป็นคนชาติใด ในระยะเริ่มแรกดำเนินการ

ให้บริการเฉพาะการรักษาแบบจีน โดยมีหมอจีนและยาจีนต่อมาในปีพุทธศักราช 2473 ทางโรงพยาบาลจึงได้เปิดบริการด้านการรักษาแบบตะวันตก¹⁷ หลังจากได้มีการจัดตั้งและดำเนินการโรงพยาบาลเหียนฝ่ามุนีโดยชาวจีนภาษาพูดต่างๆ ร่วมกัน ในระยะต่อมาปรากฏว่าชาวจีนแต่ละกลุ่มภาษาพูดต่างก็ดำเนินการจัดตั้งสถานพยาบาลในสมาคมขึ้น

สำหรับสมาคมไต้หวันแห่งประเทศไทย ปรากฏว่าได้เริ่มดำเนินการด้านการรักษาพยาบาล ในปีพุทธศักราช 2525 โดยความคิดริเริ่มของคณะกรรมการสมาคมสมัยที่ 17,18 ได้ดำเนินการจัดตั้งในบริเวณโรงเรียนยุพินกวงสวย ซึ่งอยู่ในอาณาบริเวณของสมาคมด้วยกำลังเงินทุนของสมาชิกสมาคม ในปัจจุบันสถานพยาบาลดังกล่าวยังคงตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียน มีการรักษาด้วยยาแผนปัจจุบัน รับประทานบุคคลภายนอก ไม่จำกัดเชื้อชาติ นับเป็นการบริการทางสังคมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษย์เป็นอย่างมาก

บ้านพักคนชรา

มีชาวจีนไท่หล่าเป็นจำนวนมากที่ยังยากจน บางคนถึงกับถูกทอดทิ้งอยู่อย่างเดียวตายจากลูกหลานของตน¹⁸ แนวคิดนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อต้องการช่วยเหลือชาวไท่หล่า โดยจะไม่ทอดทิ้งกัน เพราะฉะนั้นผู้ที่จักพักอาศัยบ้านดังกล่าวต้องเป็นชาวไท่หล่าเท่านั้น ผู้ริเริ่มการก่อสร้างบ้านพักคนชราคือ นายยิ้ม ฮุนตระกูล โดยก่อสร้างเมื่อปีพุทธศักราช 2529 ใช้สถานที่ตั้งในบริเวณสุสานไต้หวัน ตำบลหนองอิจุน จังหวัดชลบุรี มีสภาพบรรยากาศ ที่เงียบสงบมากเนื่อง

¹⁷ จี วิลเลียม สกินเนอร์, สังคมจีนในประเทศไทย ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์, แปลโดย นรณี จัตรพลรักษ์ และคนอื่นๆ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2529), หน้า 257.

¹⁸ สัมภาษณ์ เดชุน, ผู้จัดการสมาคมไท่หล่าแห่งประเทศไทย, 15 กันยายน 2526.

¹⁹ สัมภาษณ์ ห่านโกพง, ผู้ดูแลบ้านพักคนชรา, 20 เมษายน 2535.

จากอยู่ในบริเวณสุสาน ปลุกต้นไม้ไว้รอบๆ บ้าน ด้านหน้าบ้านพักอยู่ติดริมถนนใหญ่ ภายในบ้าน
 พักมีโทรทัศน์ วิทยุ ในปัจจุบันมีผู้อาศัยในบ้านดังกล่าว 16 คน ห้องหนึ่งจะนอน 4 คน มีเตียง
 ไม้พร้อมหมอน รับประทานอาหารวันละ 3 มื้อ เช้า 6.30 น. รับประทานอาหารข้าวต้ม 11.00 น.
 และ 17.00 น. จะรับประทานอาหารข้าวสวย มีผู้ควบคุม 1 คน และคนครัว 1 คน ภายในบ้านพักมี
 ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสะอาดมาก

ในยามที่คนชราเจ็บไข้ ผู้ดูแลบ้านพักจะเป็นคนพาไปรักษาในคลินิกที่ใกล้พร้อมออกค่า
 หมายให้ โดยบิลค่ายาต่างๆ ผู้ควบคุมจะนำเข้าไปเบิกกับสมาคมภายหลัง เป็นที่แน่นอนว่าบ้านพัก
 คนชราจำเป็นต้องมีกฎระเบียบเพื่อความสงบเรียบร้อย ซึ่งผู้พักอาศัยจำเป็นต้องปฏิบัติตาม ถ้า
 ผ่าฝืนผู้ควบคุมบ้านพักก็สามารถไม่ให้อาศัยอีกต่อไป กฎระเบียบดังกล่าวคือ การห้ามดื่มสุราทุก
 ชนิด เนื่องจากสุราเป็นบ่อเกิดแห่งการทะเลาะวิวาท

สมาคมไต้หวันจัดส่งเจ้าหน้าที่คณะกรรมการสมาคมเห็นชอบมาปฏิบัติหน้าที่ควบคุมบ้าน
 พักคนชรา ผู้ควบคุมบ้านพักคนชราเป็นชาวไทหล่าสูงอายุ²⁰ นอกจากนี้ ยังมีแม่ครัวและคนทำ
 ความสะอาด เจ้าหน้าที่ทั้งหมดที่สมาคมส่งมาปฏิบัติหน้าที่อีกทั้งคนงานต่างๆ จะได้รับเงินเดือน
 จากสมาคม

สำหรับกิจกรรมด้านการศึกษาของสมาคมไต้หวัน ผู้ศึกษาจึงขอแยกอธิบายในบทที่ 4
 เนื่องจากเป็นการศึกษาระณีโรงเรียนไทหล่า ซึ่งจะได้กล่าวในบทต่อไป

²⁰สัมภาษณ์ ห่านโกพง, ผู้ดูแลบ้านพักคนชรา, 20 เมษายน 2535.